

na dopust, opazil je na svojem dvoru Rusa, ki ga je takoj izpoznal in z besedami nagovoril: „No, Ivan, kaj pa ti tukaj delaš?“ Rus ga je začudeno pogledal, Osenjak pa mu je povedal: „Spomni se vendar na Gorlice!“ Tam je bilo, ko je Osenjak Rusa ob priliki popravila neke telefonske naprave z večimi njegovih tovarišev vjel in si ob tej priliki malo srebrno hrabrostno medaljo pridobil. Zdaj je hotel služaj, da je prišel ravno ta vjeti Rus kot kmetijski delavec na Osenjakovo posestvo.

Zakaj je moka tako draga. Razlika med nakupovalno ceno žita in prodajno ceno moke je razmeroma velika. Če bi bila uprava preskrbljevanja prebivalstva še tako draga, ne bi utemeljila druginje moke. Nedavno pa je objavil ogrski list „Pénzvilag“, naslednjo tabelo o dobičkih ogrskih mlinov leta 1915., ki nam vsaj nekoliko pojasni, kje ostaja veliki dobiček:

	Glavnica kron	Dobiček 1915 v %
Concordia	4.500.000	2.777.364 61,73
Prvi Budapeški	6.500.000	1.978.167 30,43
Eliz. beta	2.700.000	5.284 0,191
Hungaria	3.250.000	2.331.997 72,37
Kraljevi mlin	4.000.000	1.010.694 25,167
Lujiza	2.800.000	482.466 17,23
Valjni mlin	2.400.000	688.275 28,67
Peški mlin	1.800.000	456.547 25,3
Viktorija	3.600.000	2.801.467 77,82
Gizela	3.200.000	783.035 24,47
skupaj	34.750.000	13.334.196 36,35

Torej 13 milijonov kron čistega dobička so imeli navedeni mlini, dasi je založenih le 34 milijonov kron glavnice! V mlinih naloženi denar je nesel v letu 1915 celih 36,35 odstotkov. Z enakimi dobički delajo tudi mnogi zasebni mlini, in avstrijski mlini gotovo ne delajo sramote ogrskim tovarišem. To pojasnjuje vsaj deloma druginjo moke, druge vzroke bomo izvedeli pa šele po vojni.

Kako se lahko rešimo zapravljevec in lumpov? Pred kratkim se je ogrski grof Tisza zgražal nad lahkomišelnostjo moških iz za fronte, kateri brez ozira na težke čase razsipajo denar in pijejo, kakor da bi za njih ne bilo vojne. Nato se zamislil, kako bi se temu dalo odpomoči. Kar se oznani znani šaljivec poslanec Geza Papin pravi: „Nič ni lažjega kakor to! Ustanoviti je treba samo „centralo za lumpe“. To je izborno sredstvo, če hoče človek, da nekaj izgine. Ko so ustanovili centralo za sladkor, — je naenkrat izginil sladkor; ko so ustanovili centralo za semensko žito, — ni bilo več semenskega žita. Ustanovite centralo za lumpe in naenkrat jih ne bo nič več.“ — Seveda je bila ta šala sprejeta z burnim plaskom.

Kako se navija cene. S posebno grdim slučajem navijanja cen pečala se je zadnjič dunajska policija. Izdelek, za katerega se je šlo, je takozvani „Salatila“, katerega izdeluje firma „Nährsitwerke“ v Münchenu, da bi odpravila pomanjkanje jedilnega olja. Ta firma oddala je prodajo „Salatila“ za Avstrijo nekemu dunajskemu zastopniku. Fabrika mu je zaračunala „Salatila“ po 1 K 60 h za 1 kg od Münchena. Zastopnik prodal je „Salatila“ kot nadomestilo za olje neki dunajski firmi v Hitzingu po 5 K 30 h za 1 kg, torej že za 3½-krat zvišano ceno. Firma v Hitzingu prodala je blago naprej po 6 K 50 h za 1 kg. Blago je postalo torej že 4-krat dražje. Šef firme v Hitzingu je šel k vojakom; v njegovi odsotnosti sklenil je njegov komi, 25 letni Jožef Widhalm, da napravi s „Salatilom“ kšeft na svoj lastni račun. Kupil je za-se 24 kosov „Salatila“ in ga prodal deloma po 8 K 50 h, deloma pa po 7 K 50 h, to pa nekemu drugemu zastopniku, ki je zopet za svojega brata kupoval. Blago je koštalo torej že 5-krat več nego je bila prvotna cena. Ali spremenilo je tudi že ime in zadnji kupec je blago kot „jedilno olje“ prevzel. Prodaj je blago neki firmi v Salzburgu po 11 K za 1 kg, torej za skoraj 7-krat večjo ceno. Ta zastopnik firme v Salzburgu pa je napravitel naznanilo. Firma v Salzburgu ni pripoznala, da bi bilo blago jedilno olje in ga je zavrnilo, tako da je imel kupčijijski agent za 40.000 K škode. Mladi Widhalm, ki je tudi ime blaga spremenil, prizna sam, da je za-

služil pri tej kupčiji 5000 K, ki jih je na lahkomišeln način zavrnil. Widhalm so zaprli.

Cesar je odpustil 175 jetnikom ostanek njih kazni. Od teh jih pade na jetnišnico v Karlau 22, v Mariboru 18, v Begunjah 7, v Bozenu 1 jetnik.

Dvakrat omožena. V Gorici pri Kranju omožila se je neka deklina pet tednov pred mobilizacijo. Čez nekaj časa dobila je mlada žena uradno naznanilo o smrti njenega moža. Na veliki posesti potrebovala je gospodarja in zato si je poiskala ženina ter ga omožila. Pet mesecev pozneje pa je dobila od svojega prvega moža iz Rusije pismo in mnogo veselih pozdravov . . .

Zaprl so v Gradcu 20 letno dekle Roza Merškraut iz Pragerhofs, ki je izvršila večjo tatvino na denarju in zlatinici.

Strela ubila tri krave. Iz Linda v Dravski dolini (na Koroškem) poročajo: Dne 11. t. m. popoldne divjala je tukaj ogromna nevihta. Na planini „Lindner-Alm“ usmrtila je strela tri krave družine Gaiger. Dve ubitih krav ste bili breji.

Vpoklic črnovojnikov. Domobransko ministertvo naznanja, da bodo vpoklicani pod orožje na dne 28. avgusta 1916. tisti črnovojniški zavezanci letnikov 1896, 1895, 1894, 1893, nadalje 1889, 1888, 1887, 1886 in 1885, ki so bili pri zadnjih naknadnih prebiranjih spoznani sposobnim za vojaško službo. Letnikov 1892, 1891, 1890, se še tačas ne bode vpoklicalo marveč šele ob priliki poznejših vpoklicev. Pripomni se, da veljajo, vpoklicje zgoraj označenih letnikov samo za podanike tostranske državne polovice. Istotako so vpoklicani pod orožje na dne 28. avgusta 1916 črnovojniški zavezanci letnikov 1896—1893, nadalje 1889—1885, ki so bili pri zadnjih prebiranjih spoznani za sposobne za vojaško službo in ki so se oglasili za prostovoljni vstop in skupno armado, v vojno mornarico ali v domobranstvo. Na Ogrskem so pa vpoklicani pod orožje na dne 28. avgusta 1916 črnovojniški zavezanci letnikov 1885—1897 ter letnikov 1865—1897, ki so bili pri zadnjih naknadnih prebiranjih spoznani sposobnim za vojaško službo. Vpoklicani na Ogrskem so veljavni samo za črnovojniške zavezance, ki so ogrski državljani.

NESTLE-JEVA
MOKA ZA OTROKE

najboljša hrana za dojenčke, otroke, rekonvalescente po želodčnih in črevesnih boleznih se vedno dobi.

Poskusna doza in podučna zdravniška brošura o oskrbi otrok zastoj po Nestle's Kindermehl Gesellschaft, Dunaj I, Biberstrasse 49 a. 261/1

Sušenje detelje na stojalih.

Pri spravljanju krmil gledamo na to, da jih dobimo na hrane brez zgube; skrbimo pa tudi za to, da nimamo ob slabem vremenu škode na krmilih. Sušenje detelje in lucerne v redih ima sicer ob lepem vremenu prednost, da spravimo krmo pri razmeroma malem delu in v kratkem času domu; na drugi strani pa imamo to veliko škodo, da pri večkratnem obračanju odpade mnogo lističja. Lističja pa je največ vredno, in sicer toliko kakor dobro močno krmilo. Čm večkrat — n. pr. ob deževju — moramo obračati, tim več odpade lističja. Ako pade na krmo, ki leži na travniku v širokih plasteh, večkrat dež, zgubi tudi dosti hranilnih snovij, ker jih deževje izluži. S potrebnim večkratnim obračanjem in prezračenjem pa se ob enem porabi tudi mnogo dela. To je toraj kvar in izguba; potrebno je, posluževati se drugega sušenja, da se ne odrga in raztepe lističje, krma pa ne izluži, na drugi strani pa dobi dobra in tečna krma tudi ob manj ugodnem vremenu.

V to svrho nam služijo posebna priprosta stojala za sušenje. Napravi si jih lahko vsak kmetovalec oziroma njegovi ljudje. Kdor še ne pozna teh stojal, priporočamo mu, da jih začne rabiti za sušenje detelje in lucerne. Ako imaš lesa dovolj, napraviš si v kratkem času takih stojal v zadostni množini.

Često uporabljajo kmetovalci križake. Približno 2½ metra dolg, 12—15 centimetrov debel drog se zabije in zapicji v zemljo. Droj je na treh mestih po dvakrat prevrtan; skozi luknje so potegnjeni po meter dolgi povprečni drogov. Na te povprečne drogove se naloži okrog in okrog krma. Seveda se mora pustiti med zemljo prostor do prvih dveh povprečnih drogov prazen, ker bi se tam ne posušila krma. Pred vsem nabašemo dobro v

plasteh na gosto krme na prva dva povprečna drogov, potem v taknem srednja povprečna drogov in tako kol in zopet naložimo krme do tretjih povprečnih drogov. Tako nadevamo krme do vrha kola in nadevamo napravimo nekako kapo. Krmo lahko nabašemo na žake, če je že dva dni pokošena in na pol suha. Če ne smemo mokrega ali mokrotnega krmila sprazniti križake, ampak kakor rečeno na pol posušeno. Ako krmo nadevali precej na gosto na droge, odcedi krma na strani. Da ne kaplja dež od zgoraj v križake, da na njega vrh nekako kapo, na gosto zamotamo in. Znotraj ostane krma zdrava in tečna.

Dasiravno nabašemo plast za plastjo na droge preveje vendar posamezne plasti zraka, tako da se posušijo. Po preteku 8 do 10 dni lahko zapeljemo krmo domu na bram. Ko nalagamo suho krmo na vrt, nemo jo seveda jemati raz stojala od zgoraj, od povprečnega droga do prvega droga pri zemlji. Način se ne raztrosi prav nič lističja; kajti ko smo kladali krmo na križake, je bila še surova in vlažna se je lističje dobro držalo stebnja. Stojal ni treba posesti, saj drži počini po 100 do 150 kg krme.

Krmo pa lahko sušimo tudi na takozvanih letovrhu treh v zemljo zapicjenih 2 do 2½ metra dolgih drogov zvežemo zgoraj. Na posamezne drogove pa žemo zaporedoma povpre ne tri drogove, na katere nabašemo krme. Ovecene detelje naložimo pred vsaki križičke spodnjih treh drogov; nato na drugo stran vrtstoj povprečnih drogov. V sredini stojala mora biti prazen prostor, vsled kojega se prezračenje krme bistro povspušeje. Ravno iz tega vzroka pa je sušenje na zah primernejše nego na križakah. Ta stojala postavimo tako, da je njih široka stran obrnjena proti vetru. Stojal ne more prevreči, ker se temu opira tretji krog krmo gre 150 do 200 kilogramov krme.

Potem imamo končno tudi še stojala za kakor nekako podstrešje. Drogovi so v zgornjih krogih zvezani z žico ali pa se opirajo na povprečen drog, na tem stojalu se suši krma, kakor pri prej opisanih povprečnih drogovih in nabašemo krmo na drugo spodaj navzgor. Znotraj ostane prazen prostor, kjer se krma dovolj prepriha. Čelna stran se postavi v smeri tako da veter prepriha krmo od zunaj in znotraj, na gosto nabašeno krmo, izgleda stvar kakor na streha; po zunanjih straneh lahko odteka deževje. Če ki je nabašena znotraj, je popolnoma zavarovana slabemu vremenu. Zaradi izbornega prezračenja se detelja že lahko kmalu po košnji naloži na to stojala je temeljito ovenela. Da bi se skvarila krma, je popolnoma izključeno.

Sušenje krmil na opisanih stojalih obvaruje krmo tovalca pred marsikatero škodo, mu prihrani mnogo jeze in nevoje in ob neugodnem vremenu pridobi krmo pred vsem mnogo časa. Zato pa sušenje gospodinjstvom mnogih pokrajinah detelje le na teh stojalih.

Od Rumunske.

Rumunska še vedno ni svojega razprava osrednjim državam in njih sovražnikom pojasnila. Kakor znano, je bila Rumunska doslej strogo neutralna. Ali pritisk sovražnikov je velik in tudi v Rumunski državi sami je mnogo prijateljev Rumunske Splošno se sodi, da se bode v kratkem, morda še v tem mesecu odločilo, kaj hoče Rumunska.

storiti; ali hoče varovati kakor doslej svojo neutralnost, ali pa se hoče vdati kakor Italija v italjska Italija vplivu Rusije in njenih prijateljev. Prvi svetovalec rumunskega kralja, ministerski predsednik Jon Bratianu, je slika danes prinašamo. Gotovo je Jon Bratianu osebno ideal, povečati Rumunsko in vstvariti čimvečjo narodno-složno bobno. Od ministra Bratianu je danes vse odločeno njegove odločbe so merodajne. Govoril je, da bode vojaški razvitek na bojiščih v najbližjem času odločil, jeli bode Rumunska v vojni stopila ali ne. Mi pričakujemo odločitev, ki bode nobene nevarnosti se ne bojimo!